

Čtené bohoslužby „Biblická pomsta“ (Lukáš Klíma)

Přicházím ke stolu Páně

Pozdrav a Introit: (Žalm 99, 5-9)

Milé sestry a milí bratři, přátelé a hosté, vítám Vás na těchto čtených bohoslužbách, slovy apoštolskými:
Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi námi. Amen

5 Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se před podnožím jeho nohou – je svatý!

6 Mojžíš a Áron byli z jeho kněží, Samuel z těch, kdo vzývali jeho jméno; k Hospodinu volali a on jim odpovídal.

7 Promlouval k nim z oblačného sloupu; dbali na jeho svědectví a na nařízení, která jim dal.

8 Hospodine, Bože náš, ty jsi jim odpovídal, byl jsi jim Bohem, jenž promíjí, i když jsi jejich skutky stíhal pomstou.

9 Vyvyšujte Hospodina, našeho Boha, klanějte se směrem k jeho svaté hoře, neboť Hospodin, náš Bůh, je svatý!

AMEN

Zazpíváme píseň: EZ 289 – Tebe, Bože, chválíme

Sednu si

Přicházím ke stolu Páně

Modlitba a I. Čtení

Ztišíme se k modlitbě:

Hospodine, svatý Bože, děkujeme ti za možnost pokojného setkávání při oslavě tvého jména. Děkujeme ti za možnost naslouchat tvému slovu, které nás učí, co ve tvých očích obstojí, co má smysl a dobrou budoucnost. Prosíme, abychom jednou tváří v tvář tobě obstáli jako lidé, kteří ti uvěřili, kteří ti patří, kteří svůj život s tebou spojili. Ty jsi svatý Bůh, svatý a zároveň blízký. Prosíme, aby naše srdce nebyla daleko od tebe, abychom na tebe nezapomínali, abychom tě oslavovali a nacházeli v tobě svůj pokoj, posilu, naději i útěchu. Neboť ty žiješ a kraluješ se svým Synem Ježíšem a s Duchem svatým nyní i na věky. Amen.

Čtení z Písma svatého, které nyní uslyšíme, nacházíme zapsané v evangeliu podle Matouše 18,21–35

21 Tehdy přistoupil Petr k Ježíšovi a řekl mu: „Pane, kolikrát mám odpustit svému bratru, když proti mně zhřeší? Snad až sedmkrát?“

22 Ježíš mu odpověděl: „Pravím ti, ne sedmkrát, ale až sedmdesátkrát sedmkrát.“

23 „S královstvím nebeským je to tak, jako když se jeden král rozhodl vyžádat účty od svých služebníků.

24 Když začal účtovat, přivedli mu jednoho, který mu byl dlužen mnoho tisíc hřiven.

25 Protože mu je nemohl vrátit, rozkázal ho pán prodat i s ženou a dětmi a se vším, co měl, a nahradit ztrátu.

26 Tu mu ten služebník padl k nohám a na kolenou prosil: „Měj se mnou strpení, a všechno ti vrátím!“

27 Pán se ustrnul nad oním služebníkem, propustil ho a dluh mu odpustil.

28 Sotva však ten služebník vyšel, potkal jednoho ze svých spoluslužebníků, který mu byl dlužen sto denárů; chytil ho za krk a křičel: „Zaplať mi, co jsi dlužen!“

29 Jeho spoluslužebník mu padl k nohám a prosil ho: „Měj se mnou strpení, a zaplatím ti to!“

30 On však nechtěl, ale šel a dal ho do vězení, dokud nezaplatí dluh.

31 Když jeho spoluslužebníci viděli, co se přihodilo, velice se zarmoutili; šli a oznámili svému pánu všechno, co se stalo.

32 Tu ho pán zavolal a řekl mu: „Služebníku zlý, celý tvůj dluh jsem ti odpustil, když jsi mě prosil;

33 neměl ses také ty smilovat nad svým spoluslužebníkem, jako jsem se já smiloval nad tebou?“

34 A rozhněval se jeho pán a dal ho do vězení, dokud nezaplatí celý dluh. –

35 Tak bude jednat s vámi i můj nebeský Otec, jestliže ze srdce neodpustíte každý svému bratru.“

Blahoslavení jsou všichni, kteří slyší Boží slovo a ve svém srdci ho zachovávají. Amen

Pokračujeme písní: EZ 755 – Není lepší na tom světě nežli Boha ctíti

Sednu si

Přicházím ke stolu Páně

Kázání a modlitba

Základem kázání jsou slova zapsaná v knize Numeri 31, 1-8, tam čtete: Můžete se posadit!

1 Hospodin promluvil k Mojžíšovi:

2 „Vykonáš za syny Izraele pomstu na Midjancích a pak budeš připojen ke svému lidu.“

3 Mojžíš tedy promluvil k lidu: „Vyzbrojte své muže k boji, aby se vrhli na Midjána a vykonali na Midjánu Hospodinovu pomstu.“

4 Pošlete do boje z každého izraelského pokolení po tisíce mužích .“

5 I dodali z izraelských šiků vždy tisíc mužů na pokolení, celkem to bylo dvanáct tisíc vyzbrojených k boji.

6 Mojžíš je poslal do boje po tisíce na pokolení a s nimi Pinchasa, syna kněze Eleazara, se svatou zbrojí a válečnými trubkami.

7 Vypravili se do boje proti Midjánu, jak přikázal Hospodin Mojžíšovi, a pobili všechny muže.

8 Zabili také midjánské krále Eviho, Rekema, Súra, Chúra a Rebaa, pět midjánských králů, mimo ostatní skolené. I Bileáma, syna Beórova, zabili mečem.

Milí bratři a milé sestry,

některé biblické pasáže jsou pro nás obtížné, protože se dotýkají **našeho citění** a jsou v rozporu s naším **vnímáním** toho, co je správné. Biblický oddíl, který jsme četli, mezi tyto pasáže patří, protože Bůh v něm nařizuje vykonat pomstu. Opakem pomsty je odpuštění a my jsme zvyklí, že Bůh je především ten, kdo odpouští a chce také po nás, abychom velkoryse odpouštěli.

Apoštol Pavel, když přemýšlí o vztahu k nepřátelům, nabádá k tomu, aby člověk nechal pomstu na Hospodinu, aby důvěřoval tomu, že Hospodin sám prosadí spravedlnost, a proto můžeme upustit od snahy oplácet zlým za zlé. V této souvislosti může být velmi překvapující, když čteme, že poslední věc, kterou má Mojžíš před svou smrtí vykonat, je pomsta. Bůh Mojžíšovi říká: „Vykonáš za syny Izraele pomstu na Midjancích a pak budeš připojen ke svému lidu.“ Mojžíš nezaváhá ani na chvíli a po tomto Božím pokynu okamžitě promluví k lidu: „Vyzbrojte své muže k boji, aby se vrhli na Midjána a vykonali na Midjánu Hospodinovu pomstu.“

Nejslavnější židovský komentátor biblických textů, zvaný Raši, si všímá souvislosti mezi tímto posledním Mojžíšovým úkolem a jeho vlastní smrtí. Raši k tomu uvádí: „I když Mojžíš věděl, že po splnění tohoto úkolu přijde konec jeho života, přesto jej vyplnil bez otálení.“ Rychlost a horlivost, se kterými Mojžíš přistoupil ke splnění Božího příkazu, který jej má ovšem také bezprostředně dovést k smrti, je něco, co svědčí o Mojžíšově **poslušnosti a oddanosti Hospodinu**. Mojžíš neotál s plněním Božího příkazu, aby si prodloužil život.

Pozoruhodné je, že pomstu má vykonat ten, který sám poté zemře. Pomsta není ponechána dalším pokolením, ale má být vykonána jako dovršení Mojžíšova celoživotního díla. Slovo, které je přeloženo jako „pomsta“, v hebrejštině neznamená to stejné, co si pod tímto slovem představujeme my. Pomsta v nás vyvolává negativní pocity, a mstivost vnímáme jako negativní vlastnost. V hebrejštině je toto slovo především právní pojem, který nemá emociálně negativní zabarvení. Za lepší překlad tohoto slova lze považovat „trestní stíhání“.

Cílem tohoto trestního stíhání je obnovit spravedlnost. Pomsta není vykonávána proto, aby někdo uspokojil svoji pomstychtivost, ale proto, aby byla nastolena spravedlnost.

Jeden z výkladů tohoto slova vychází z toho, že v hebrejštině je příbuznost mezi slovem „pomsta“ a slovesným kořenem „povstat“. Takzvaná „pomsta“ má umožnit povstat tomu, kdo byl sražen do prachu a pošlapán. Ten, kdo vykonává pomstu, se identifikuje s tím, kdo potřebuje povstat, pozvednout se k novému životu, proto také pomsta podle Hospodinova rozkazu nemá být vykonána „na Midjancích“, jak to je přeloženo v ekumenickém překladu, ale doslova „od Midjanců“. Účelem pomsty není především porážka nepřítelů, ale povstání Izraelců od útisku Midjanců. **Účelem je osvobození.**

Předložka, která je zde použita, vyjadřuje, že pomsta je vykonána proto, aby se Izrael vyprostil ze zhoubného vlivu Midjanců. Ti totiž představovali pro Izraelce neustálé nebezpečí svodu. Midjanci věděli, jak na Izraelce, věděli, co na ně platí, a dokázali je proto duchovně likvidovat. Dokázali je odloučit od Hospodina a svést je k modloslužbě, a tak je ničit. O tom je příběh, který je ve 4. Mojžíšově jen o pár kapitol dříve. Proto Midjanci představovali pro Izraelce trvalé nebezpečí.

Nebyla to jejich vojenská převaha, ale právě jejich schopnost klást Božimu lidu nástrahy, které je sváděly. Proto je pomsta nástrojem záchrany z jejich zhoubné moci, je **pozvednutím Božího lidu**.

Z tohoto hlediska vykonání pomsty, kterou Hospodin přikazuje, nevypadá tak nepřijatelně, jak se nám to může jevit, když nevnímáme všechny tyto souvislosti. Ovšem v rámci celkového biblického vyprávění je také důležité, že Mojžíš neskončí svůj život jako mstitel. Není to tak, že by vykonal pomstu a zemřel. Je mu ponechán ještě jistý čas, aby z tohoto světa odešel jako velký učitel. V židovské tradici je Mojžíš nazývaný Moše rabejnu – „**Mojžíš, náš učitel**“.

Příběh o Mojžíšově vykonání pomsty je jedním z posledních ve 4. Mojžíšově. Pak jsou tam ještě různá ustanovení ohledně zaslíbené země, na jejíchž hranicích izraelský národ stanul na konci svého putování pouští. Mojžíš ví, že do této země nevstoupí, že tam svůj lid neuvede. A to, co udělá jako poslední věc ve svém životě, zhruba měsíc před svou smrtí, z něj činí právě toho velkého učitele, největšího učitele svého národa.

Mojžíš věnoval poslední měsíc svého života vyučování. Shromáždil celý národ a promlouval k němu slovy, která tvoří základ 5. Mojžíšovy: „*V Zajordání v moábské zemi začal Mojžíš vysvětlovat tento zákon...*“ Mojžíš na konci svého života vysvětluje Hospodinův zákon. Objasňuje, chce, aby lidé rozuměli a chápali, co pro ně znamená být Hospodinův lid.

Co to znamená být lid oddaný Hospodinu. Být společenství, které tím, jak spojuje svobodu a řád, spravedlnost a milosrdenství, individuální důstojnost a kolektivní odpovědnost, tím vším je vzor celému lidstvu. Součástí toho závěrečného Mojžíšova vyučování jsou také slova, která vyjadřují, že pomsta patří Hospodinu, což znamená, že člověk se nemá mstít, pomstu má přenechat Hospodinu.

Tuto myšlenku od Mojžíše přebírá apoštol Pavel, jak jsme zmiňovali v úvodu dnešního kázání. To, že pomsta je záležitost Hospodinova, můžeme chápat jako Mojžíšovu interpretaci toho, že jej Hospodin pověřil vykonáním pomsty, a Mojžíš pak, když uskutečňuje tato slova, říká lidu, aby „*vykonali Hospodinovu pomstu*“. To znamená, že oni sami se mstít nemají, nevykonávají pomstu svoji, ale Hospodinovu. Pouze v tomto konkrétním případě je Hospodin používá jako nástroj své pomsty, což není všeobecný vzorec, ze kterého by vyplývalo, že Boží lid se má mstít svým nepřátelům. Naopak, pomsta a odplata patří Hospodinu (Dt 32,35). **Ne nám, nýbrž Hospodinu.**

To je Mojžíšovo vysvětlení zákona o pomstě. Mojžíš tedy neskončí jako slavný mstitel, ale jako velký učitel. Je důležité, že biblický příběh o Mojžíšovi nekončí tím, že Mojžíš vykonal pomstu, pak vystoupil na horu, pohlédl na zaslíbenou zemi a zemřel. Mojžíš mezi tím ještě stihl celému společenství Božího lidu vysvětlit základní principy Hospodinova zákona, a tak se stal pro svůj národ největším učitelem všech dob. Amen.

Děkujeme za všechno, co ve svých životech dostáváme jako jednotlivci i jako společenství. Děkujeme, že to nejsme my, kdo určuje, kam Duch tvůj povane. Amen.

Budeme zpívat píseň: EZ 625 – Ó slunce spravednosti

Sednu si

Přichází ke stolu Páně – presbyter

Sborová ohlášení

Přicházím ke stolu Páně

Přímlovná modlitba

Mnozí lidé čekají lepší budoucnost: pomoc ve svých starostech a vysvobození od utrpení a nouze.

Prosme za ochotu odpouštět a jít cestou smíření pro jednotlivce i národy.

Prosme za radost, která nám pomáhá nést všechno, co nás tíží a trápí.

Prosme za vytrvalost, odvahu a jednotu všech křesťanů.

Prosme za lidi, kteří v našem světě přicházejí zkrátka: za postižené a nemocné, za staré a opuštěné, za pronásledované, bezdomovce a hladovějící.

Prosme za všechny, kdo usilují o spravedlnost, mír a bezpečí na zemi.

Prosme za osamocené, kteří čekají na lidskou blízkost a pomoc.

Prosme za nejpotřebnější, za ty, jejichž nouze si nikdo nevšímá.

Prosme za nemocné a za ty, kdo žijí ve strachu a bolestech a touží po uzdravení.

Prosme za ty, kdo trpí nejistotou a strachem z budoucnosti.

Prosme za ty, kdo jsou zatíženi vinou, a za všechny, kdo jsou vnitřně zlomeni.

Prosme za ty, kterým schází radost, láska a vnitřní pokoj.

Prosme jedni za druhé, aby nás Pán nenechal podlehnout starostem.

Pane, zachovej nám svou věrnost a vyslyš nás.

Každý ti v tichosti svěřujeme své osobní modlitby... Ticho asi 30 sekund

Prosíme skrze Krista, našeho Pána, ukazuj nám naši vlastní odpovědnost ve zvěstování evangelia a přijmi i tuto naši společnou modlitbu:

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé. Přijď království Tvé. Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť Tvé je království i moc i sláva na věky. Amen.

Zpíváme píseň: EZ 401 – Za ty, kdo hladem trpí a bídou

Sednu si

Přicházím ke stolu Páně

Posláni a požehnání (ruce nezvedáš)

19 Neboť v Kristu Bůh usmířil svět se sebou. Nepočítá lidem jejich provinění a nám uložil zvěstovat toto smíření.

20 Jsme tedy posly Kristovými, Bůh vám domlouvá našimi ústy; na místě Kristově vás prosíme: dejte se smířit s Bohem!

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě,

ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv,

ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem.

Na závěr zazpíváme píseň: EZ 408 – Král věčný nás požehnej

Půjdu do lavice a zůstanu stát